

Svar på fråga 2024/25:541 av Karin Sundin (S)
Kostnader till följd av förändringar av tandvård för unga vuxna som omfattas av LSS

Karin Sundin har frågat statsrådet Camilla Waltersson Grönvall om hon och regeringen har bedömt på vilket sätt förändringen av åldersgränsen för avgiftsfri tandvård kommer att öka kostnaderna för det regionala tandvårdsstödet och om hon och regeringen har för avsikt att ge regionerna ekonomisk kompensation för dessa ökade kostnader.

Arbetet i regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Folktandvården är ansträngd och situationen förvärrades när åldersgränsen för fri tandvård höjdes succesivt mellan åren 2017 och 2019. Det har gjort att unga med god tandhälsa har trängts undan grupper med större behov.

Regeringen aviserade sänkningen av åldersgränsen för avgiftsfri tandvård redan i budgetpropositionen 2024. I mars 2018 fick en särskild utredare i uppdrag att utreda och föreslå hur

tandvårdssystemet kan utvecklas för att bli mer resurseffektivt och jämlikt (dir. 2018:16). Som särskild utredare förordnades Veronica Palm och utredningen överlämnade i mars 2021 betänkandet När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8). Utredningen gjorde bedömningen att den nuvarande åldersgränsen för avgiftsfri tandvård som gäller till och med det år man fyller 23 år inte stod i överensstämmelse med principen om att den med störst behov ska ges företräde till tandvården då unga generellt har en god munhälsa. Utredningen ansåg vidare att åldersgränsen ökade regionernas åtagande på ett sätt som riskerade att leda till undanträngningseffekter och kapacitetsbrist, vilket försvårade regionernas förutsättningar att erbjuda tandvård till patienter med större behov. I propositionen Ändrad åldersgräns för avgiftsfri tandvård (2023/24:158) föreslår regeringen därför att åldersgränsen för den avgiftsfria barn- och ungdomstandvården ska sänkas från 23 år till det år man fyller 20 år och att åldersgränsen för att kunna få del av statligt tandvårdsstöd på motsvarande sätt ska sänkas från 24 till 20 år. Det allmänna tandvårdsbidraget kommer dessutom att vara dubbelt för denna åldersgrupp.

Förslaget om en sänkt ålder avgiftsfri tandvård kommer stärka regionernas möjligheter att erbjuda tandvård enligt behovsprincipen, vilket i sin tur ökar regionernas möjligheter att använda sina resurser effektivt. Regioner och

Folktandvårdsorganisationer har efterfrågat förändringen eftersom den även kommer att öka regionernas möjligheter att konkurrera med privata aktörer inom vuxentandvården, då en mindre del av regionernas folktandvård kommer att vara uppbyggd av den avgiftsfria tandvården för unga.

Sänkningen av åldersgränsen genomförs för att värna ett resurseffektivt tandvårdssystem och frigöra kapacitet inför införandet av ett förstärkt högkostnadsskydd, där den första etappen kommer att omfatta personer som är 67 år och äldre.

Jag vill understryka att alla barn och unga ingår i folktandvårdens ansvar för barntandvården, även yngre patienter med långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. De sistnämnda patienterna omfattas därefter av regionernas tandvårdsstöd för personer med särskilda behov, när gränsen för vuxentandvård har uppnåtts. Detta innebär att den sänkta åldersgränsen för avgiftsfri tandvård inte påverkar regionernas totala tandvårdskostnader.

Stockholm den 11 december 2024

Jakob Forssmed

